

Jakobetz László

Az ember, aki mindenholt élt

Szíjjártó Szabó Benjámín (1905-1976),
a tiszteletbeli mester

I. rész - Az alföldi szimultánölő

**Szíjjártó Szabó Benjámín
nélkül a magyar sakkozás
szegényebb lett volna.
Nem volt egyszerű élete,
de bármit is csinált
civilként, mindig a
sakké volt a főszerep.
Az ország szinte összes
részében élt, és játszott,
oktatta, népszerűsítette
a játékot. Százak
tanultak tőle és ezek
kedvelték. A sakkozók
közül senkiről nem
tudunk, aki az évtizedek
alatt annyi sikeres
rejtvénymegfejtést küldött
volna be újságokba,
mint ő. A testi erejét és
a szellemi képességeit
kiválóan aknáztta ki. Alakja
megérdemli ezt a hosszabb
tanulmányt.**

Szíjjártó Szabó Benjámín 1905. január 17-én született Szentesen, református parasztcsaládban. Apja szintén Benjámín volt (bár írták Beniaminnak is). Foglalkozásának földmívest adtak meg, amikor 1916-ban a román harctéren hősi halált halt 41 évesen (de csak 1923-ban nyilvánították holtján). Édesanyja, Csák Lidia háztartásbeli volt. A szülők 1899-ben házasodtak össze. Az apai ág regionálisan ismert nevét rengeteg formában írták (és rövidítették) a lapok, mi maradunk a leggyakrabban, címben olvasható verzióval.

A család nehéz körülmények között élt, ezért 1918-ban a hadiárva és hadirokkantak gyermekei részére létesített nevelési segítségből 400 koronát ítéltek meg nekik.

A kis Benjámín 12 éves korában ismerkedett meg a sakkal, első feladványát pedig 1922-ben készítette, amikor a Borsszem Jankó satirikus politikai hetilap választási pályázatának 3. díjasa lett 3726 mű közül. Ekkor a szentesi Deák Ferenc u. 3-ban lakott, ami a beküldött anyagból is kiderül. De

később – más lapokban – szintén postára adott irodalmi, logikai és egyéb rejtvények helyes megfejtéseiből is, ahol rendszeresen közölték lakcímét. Levelezésben állt Örvényi Bélával, aki az Ifjúsági Testnevelés sakkrovatvezetőjeként biztatta őt „problémák és játzmák” beküldésére.

1924-ben felvették a szegedi Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Kar „rendes hallgatói” közé, de arra nincs bizonyíték, hogy egyetlen napot is tanult volna ott.

Az 1925-ben megalakult Szentesi Sakk-kör könyvtárosa volt. Ebben az évben meghívták Debrecenbe – mint alföldi tehetséget – a nemzetközi Maróczy jubiláris verseny főtornájára, ahol a csoportjából nem jutott tovább (egy öt sújtó visszalépés folytán), ám a Magyar Sakkvilág ezt írta róla: „Szíjjártó határozott bizonyágot tett értékes képességeiről, eredményét lámpaláza károsan befolyásolta.” Merényi Lajos hasonlóan látta őt Az Erőben (hacsak nem ő

írta mindkét cikket): „Sziijártónak ez volt az első versenye, s láthatólag lámpalázzal küzdött. Elégtétel számára, hogy Sárga fölött győzedelmeskedett s a sajtó értékes képességeiről megemlékezett.”

A város nem igazán bízott a jó szereplésében, ezt a Szentesi Kisgazda című újság árulta el a verseny közben(!): „Érdekes, hogy a Szentesi Sakk-kör Sziijártót úgy látta el pénzzel, hogy három napi küzdelem után úgyis kiesik a nemzetközi versenyből és hazatér. Kellemesen csalódott ebben és így újabb anyagi áldozat árán támogatja. A lelkes sakkbarátokat a fenti célra való adakozásra hívja fel a Sakk-kör.”

Meglepő, hogy Szentes város saktörténetében az első nyilvános „versenynek” az 1925 májusában megtartott Tóth László szimultánt tekintik. (Pedig a sakk már régóta igen kedvelt játék volt arrafelé, művelték magánházaknál, kaszinókban, olvasókörökben és korcsmákban is. Ráadásul, az egyetlen alapszabályát már 1903-ban láttamozta a magyar királyi belügy-miniszter!) A fiatal szerkesztő 44 táblán vette fel a küzdelmet, noha az esemény előtt majdnem végzetes baleset érte megvadult lovak miatt. Sokan kalákában játszottak ellene, feltehetőleg Sziijártó nem, aki legyőzte az országos hírű lap-tulajdonost.

Ezen a sikeres szervezésen aztán annyira fellelkesültek a helyiek, hogy pár héttel később dr. Négyesy Györgyöt, az „Országos Sakkszövetség” főtítkárát látták vendégül egy 25 deszkás eseményen, ahol Sziijártó ellene is győzni tudott. Igaz, utána ún. egyes játszmában a budapesti főtornajátékos visszavágott. (Majd két évvel később egy kétnapos, 2x12 táblás szimultánon is nyert Négyesy doktor Sziijártó ellen.)

Sziijártó 1926-ban „behívójegyet” kapott és játszott a Gellért-fürdő nemzetközi „(világ)versenyének” főtornáján (a szentesi származású és „előnyösen ismert” dr. Négyesy

György sakkmesterrel együtt), amit a Budapesti sakk-kongresszus keretében tartottak, és csoportgyőztes lett 4/4 ponttal, a döntőben viszont utolsó helyen végzett.

Szintén ekkor alakult meg a második szentesi sakkegyesület Szentesi Sakk Club néven, melynek ügyvezető elnöke lett Sziijártó, és az Alföldi Sportélet című helyi lapban is elindított egy sakkrovatot, ám az újság 1927-ben megszűnt... A fellendülőben lévő szentesi sakkélet („Szentes a környék legerősebb sakkgócpontja”) kombinált csapata Csongrád megye válogatottját is legyőzte ebben az évben, ahol Sziijártó volt az „első tábla protagonistája”, azaz főszereplője, hiszen nyert. A régióban hatalmas elismertségnek örvendett, sokszor hívták szimultánokra is. Az újkígyósi versenyen elért 3-4. helyezése után ezt írta róla az Új Nemzedék: „Sziijártó sokat fejlődött, különösen az elmélet erős oldala.” A Körösvidék pedig így kommentálta helyezését: „Sziijártó Szabónak ez az első igazi nagy tornasikere. Huszonkét éves kora dacára a legszélesebb körű elméleti ismeretekkel ma ő rendelkezik, talán csak egy-két magyar sakkozót véve ki. Tőle még sok eredményt várhatunk, főleg akkor, ha megjelen a kellő önbizalma. Így is csak egyetlen vereséget szenvedett az első győztestől (aki Krivoss Béla volt – J. L.).”

Szentes bajnokának 1927 is leginkább a szimultánok éve lett. Július 14-én a világbajnoki döntőre készülő Aljechinnek, október 15-én pedig a végleg hazatért Maróczyval remizett e műfajban. Szülővárosa sajtósai részletesen beszámoltak a hírneves vendégek látogatásáról. Mi most csak a főhősünkre vonatkozó sorokból szemezgetünk a kultikus Petőfi Szállóban hajnalig tartó, hatalmas érdeklődéssel kísért produkciók sorából.

„Nagyon meglepett a szentesi sakkozók ötletes játéka. Az önök városában fejlett sakk-kultúra van, sok jó és képzett sakkozójuk van.

Különösen két játékosuk tetszett nekem, Feuer Lajos és Sziijártó Szabó Benjámín. Rajtuk kívül is több sokat ígérő tehetség van. Bevallom, nehéz küzdelem volt ennyi jó sakkozóval. Nagyon meghatott a kedves fogadtatás és a szentesiek udvariassága. Írja meg kérem, hogy meleg szeretettel üdvözlöm a szentesieket!” – mondta illetudóan Aljechin, és ezzel nem csak a valóban tehetséges Sziijártót dicsérte.

Az Alföldi Sportélet így értékelte a világbajnokjelölt elleni küzdelmet: „Sziijártó Szabó Benjámín, aki különben a 6 órás partiban a legkorrektebbül játszott és aki mindvégig a világmester egyetlen és komoly ellenfelének mutatkozott s így eredménye a legteljesebb mértékben reális.” És mindezt úgy, hogy Sziijártó – az évi városbajnokként – részt vett a szervezés fáradságos munkájában is. Vagy, ahogy az Alföldi Újság fogalmazott: „A verseny mintaszerű rendezése: Csallány Gábor múzeumi igazgató, továbbá Gruber József gyógyszerész és Sziijártó Sz. Benjámín fáradhatatlan buzgóságát dicséri.” Pár sorral előtte pedig sokat sejtetően ennyit írtak még, miközben Benjámint a magyar vidék legjobbjának nevezték: „Érdekes, hogy az eldöntetlen eredményeket jórészt a Sziijártó mellett ülő játékosok érték el...”

„... a Petőfi-szálló termében 39 résztvevős szimultán követte. Maróczy nyert 35 játszmát, Sziijártó Szabó Benjámín, dr. Henyney László, Csallány Gábor és Bárdos Tibor döntetlent értek el a nagymesterrel szemben.” (Magyar Sakkvilág)

Sziijártó a két szimultán között szeptemberben a Miskolc-tapolcai nemzetközi mesterképző-főtorna döntőjébe került, ahol a 8 versenyzőből a 4-6. helyen végzett. A finálé felvezetőjében ezt írta róla a Pesti Hírlap: „A vidékiek sorából kimagaslik a fiatal szentesi sakkóriás, Sziijártó-Szabó Benjamin, óriási elméleti képzettségét a gyakorlatban is érvényesíti. A nagy te-

oretikus tudású szentesi jogászra bizonyára szép jövő vár."

A Maróczy Géza és Merényi Lajos által vezetett tornán nagyon közel volt a mesteroklevél megszerzéséhez, de a Magyar Sakkvilág összegzése szerint „Sziijártó korai döntetlenekben nyilvánította békés szándékait."

Az intenzív sakkozása közben Szentesen „forgalmiadó ellenőri" állásra adott be pályázatot.

Az 1928-as gyulai Márki István emléktverseny beharangozójában tömören ezt írták róla a Békésmegyei Hírlapban: „Sziijártó Szabó Benjamin, Szentes bajnoka, a kisgazdatársadalom képviselője, aki a legutóbbi évek főtornáin a döntőbe mindenkor bejutott."

1928-ban váratlanul Mezőkövesd van megadva illetőségének (még 1930-ban is), sőt a város „vezető játékosai" közé sorolták (báji Patay Gyula és Szombathy László mellett). Az oka egyértelműen az lehetett, hogy Patay volt a Mezőkövesdi Fürdő- és Villamossági Rt. elnök-igazgatója, és Sziijártó ellenőri kinevezést kapott. Ennek ellenére az ebben az esztendőben kiadott Szentes város

monográfiájában ezt írják róla: „A körnek nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő tagja Sziijártó Szabó Benjamin, aki a mesterképző versenyeknek fiatal kora dacára egyik igen számottevő favoritja." Valószínű, hogy ezekben az években Sziijártó „kétlaki" életet élt, és nagy fájdalma lehetett, hogy az exvilág bajnok Capablanca végül lemondta a korábban bejelentett szentesi szimultánját.

1929 őszén Patay kétfordulós négyes tornát rendezett a Matyó fővárosban, ahol Havasi Kornél kétszeres olimpia bajnok mögött Sziijártó 2-3. lett Romi, jó nevű olasz mesterrel. Meglepetés, hogy Sziijártó mindkét partiban remizett „Kornélkával". Decemberben aztán Füzesabonyban is megmérkőzött Romival, de a villámpartik eredményéről nincs ismeretünk.

1930 júniusában Szentesen dr. Henney László városi közigazgató kertjében tartottak egy hasonló négyfős, kétkörös kisversenyt, ahol Sziijártó egyedüli másodikként zárt dr. Vajda Árpád szintén kétszeres olimpiai aranyérmes mögött, és Tóth László lapszerkesztő előtt.

A fentiekből látszik, hogy ezekben az években nagyszerűen ment

Maróczy Géza (középen, kalappal a kezében) és mögötte Sziijártó a Szentesi Sakk-körben az 1927-es szimultán alkalmából. Sötét szemüvegben, katonakabátban feltehetőleg a vak sakkozó, Langer Lajos áll.

neki a játék, s nem meglepő, hogy meghívták az 1930-as győri nemzetközi versenyre is. A torna nem volt annyira erős, mint az 1924-es, de mégis számottevőnek számított. Végül a 6-7. helyen végzett 9 partiból 4 ponttal. Havasi Kornél a Pesti Naplóban ekképp jellemezte a fiatal Benjámint: „Sziijártó Szabó erős játékos, csak nincs benne kezdeményezés. Nála a döntetlen a legkedvesebb eredmény." Tóth László a Sakkvilágban viszont a szívósságát és a külföldiek elleni helytállását emelte ki, de a villámpartik versenyen elért 6. helye (és Vajda doktor legyőzése) szintén komoly fegyvertény volt. Évtizedekkel később dr. Vajda Árpád így emlékezett vissza Sziijártó játékára: „A nemdijasok élére Sziijártó Szabó Benjamin, a szentesi agrárproletár, Délvidék többszörös bajnoka került, megelőzve dr. Balogh János, Reich Lajos, Grünfeld (később

A győri nemzetközi sakkmeistereverseny résztvevői és zsűrije. Ülő sor balról jobbra: dr. Balogh János, dr. Farkas Béla alelnök, Isaac Kashdan, Späth Gyula városi tanácsnok, elnök, Steiner Herman, Chalupetzky Ferenc tornavezető. Álló sor: Baldur Hönlinger, Reich Lajos, dr. Meller Frigyes, Szíjjártó Szabó Benjámin, Ernst Klein, Fábian György, Grünfeld (később Gereben) Ernő, Boros Sándor.

Gereben) Ernő neves játékosainkat."

A Dunántúli Hírlap laikus újságírója (Sch. Gy.) így jellemezte őt: „Szíjjártó Szabó elmélyedő, azt mondják, szereti, ha tiszta a tábla. Mindent út. Állandóan a fogát piszkálja. A pincérek két tartóban rakják eléje a vékony pálcikákat. Jogszigorló.” Az utolsó szóra, vagyis, hogy utolsó éves egyetemistaként a jogi doktorátus megszerzésére készült volna, sehol, semmilyen bizonyítékot nem ta-

lálni... Az viszont biztos, hogy a verseny után hamarosan visszaköltözött szülőhelyére. Neki (vagy a családjának) a távolléte alatt is lehettek mezőgazdasági vállalkozásai, mert az újságok bírósági híreiből kiderült, hogy az ún. Feuer-ügyben 22 métermázsra és 28 kiló búza veszteség érte 440 pengő értékben.

1930-ban, 1931-ben és 1934-ben a Magyar Sakkszövetség Déli Kerületének (vagyis Dél-Magyarországnak) bajnoka lett, és erről nem

egyszer öles betűkkel számolt be a térségi sajtó. A sorozat első sikeréről azt írta Tóth László az MSV-ben, hogy „megérdemelte az elsőséget nyugodt és biztos játékával.” Mindemellett ugyanő a Szentesi Hírlapban így nyilatkozott (biztos, hogy nem szövetségi kapitányi minőségben!): „Szíjjártó ezzel a győzelmével az ország legelső sakkozójának a sorába emelkedett.” A napilap kiváltképpen a szorgalmát és a bizonyítási vágyát emelte ki.

A második déli győzelméről Chalupetzky Ferenc tornavezető emezt publikálta: „Szíjjártó, a tavalyi bajnok, tehát megtartotta helyét. Elsősége megérdemelt, kevesebb gond és jobb anyagi helyzet mellett bizonyára még magasabbra is vinné.” Az első díjjal járó 100 pengő talán segített valamit Szíjjártó pénzügyi helyzetén. A másodiknál a helyi sajtó – feltehetőleg a közeli barát, Gallasz Béla rovatvezető – szándékos csalással vádolta a sorsolást végzőket, és az elődöntőben Morzál Imrét is. De Szíjjártó így is nyert...

A harmadik bajnoki címét szintén Tóth László summázta az Uj-

A Szentesi Sakk-kör (1930 körül) tagjai, akiket felismerünk... Ülnek balról jobbra: 1. Szíjjártó Szabó Benjámin, 2. dr. Péter Ernő ügyvéd. Állnak: 1. Gallasz Béla, 2. dr. Piti Pál, 6. Szántai László nyugdíjas adóhivatalnok, trafikos.

ságban vezetett sakkrovatában: „Szíjjártó képzett és erős versenyeken edzett játékos, aki ellen nehéz játszmát nyerni.” A Délmagyarország pedig így zárta le életének ezt a szériáját: „Szíjjártó megérdemelten nyert, hadállásait kitűnő érzéssel, biztosan építi fel, egyetlen pártit sem vesztett, egyenletesen, nyugodtan játszott.” Többször nem sikerült a tornagyőzelem ezen a rangos eseményen, mert kezdtek feltűnni a korszak későbbi erős mesterei: Bakonyi Elek, Soóky László, Szentkirályi Tóth Vince és Sebestyén Béla.

1931-ben helytállt a Budapesti Sakk-kör vegyesmesterversenyén is, ahol a 17 fős, jó nevű mesterekkel és olimpikonokkal megtűzdelt mezőnyben 7-8. lett, dr. Négyesy Györggyel holtversenyben 9,5 ponttal. A tornagyőztes, kétszeres olimpiai bajnok Steiner Endre ezt vetette róla papírra a Magyar Sakkvilágban: „Szíjjártó-Szabó budapesti bemutatkozása igazolta a róla elterjedt kedvező híreket. A megnyitást és végjátékot egyaránt jól kezeli, csupán a középjátékban szorul még tudása nagyobb

csiszolásra.” Innen származik az alábbi két partija is.

UTÓLAGOS TARRASCH-VÉDELEM D40

G. Réthy Pál - Szíjjártó Szabó Benjámin
Budapest, 1931

1.d4 d5 2.c4 e6 3.♘c3 ♖f6 4.♗f3 c5 5.e3 ♗c6 6.a3 dxc4?! 6...a6 türelmesebb. **7.♙xc4 cxd4 8.exd4 a6 9.0-0 b5** A ceruzával irt játszmalapon jól olvasható, hogy ide, és a következő lépéshez is kérdőjelet tett valaki, nyilván a sáncolás halogatása miatt. **10.♙a2 ♙b7?**

11.d5! Izolált gyalogos középjátékban ez a típuslépés halálössá

A 2. győzelem Hódmezővásárhelyen 1931-ben. Ülnek balról jobbra: Szilágyi Imre, Konrád Alajos, Chalupetzky Ferenc tornavezető, Albert Elek alelnök, Szíjjártó Szabó Benjámin. Állnak: Gruber Sándor, Bálint Mihály, Szebastian Béla, Pákozdy László, Soóky László, Lénárd László. Középen a dr. Légrady Ottó által, a legértékesebb játszma díjazására felajánlott serleg.

szokott válni, ha középen áll a király. **11...exd5** Még rosszabb **11...♗xd5**, mert **12.♗xd5 exd5 13.♗g5! ♗d7 (13...♙e7 14.♗xf7! ♗xf7 15.♙xd5+ ♗f8 16.♗h5 ♗e8 17.♗f3+ ♙f6 18.♙d2! a5 19.♙ae1 ♗c8 20.♗xf6+ gxf6 21.♙h6#) 14.♙e1+ ♙e7 15.♗xf7 0-0 16.♙xd5** után világos a gyalogot kamatostul nyeri vissza. **12.♙g5!?** **12.♗xd5 ♗xd5 13.♗xd5 ♗xd5 14.♙xd5 ♗d8 15.♙e1+ ♙e7 16.♙xb7 ♗xb7 17.♙d2** után sötét nem tudott volna elsáncolni, ami a vezérek nélküli állásban is kényelmetlen. **12...♙e7 13.♙xf6 ♙xf6 14.♙e1+ ♙e7?**

Erre sötét azonnal összeomlik. 14...♖e7 15.♙xd5 ♙xc3 16.♙xb7 ♙xe1 17.♗xe1 ♖a7 18.♙c6+ ♜f8 nehéz, de játszható pozícióhoz vezetett. 15.♙xd5 ♜f8 16.♙xe7 ♙xe7 17.♙g5 ♙d5 17...♙d5-re 18.♙xf7! ♙xf7 (18...♜xf7 19.♗f3+ ♜g8 20.♖ad1+-) 19.♗f3 ♙d5 20.♖e6! ♙f6 21.♖d1 fonalas és meggyőző is. 18.♖e5 18.♙xf7 hasonlóan erős volt. 18...h6 19.♙xd5 hxg5 20.♙xb7 Ezen a helyen illet volna feladni feketével, ám az azonos évben született fiatalok presztízscsatájában nehéz volt meghozni ezt a döntést... 20...♗c7 21.♙xa8 ♗xe5 22.♗d8+ ♙e8 23.♗xe8+ ♜xe8 24.♙b7 ♖h6 25.♖c1 ♜d7 26.h3 ♖d6 27.♙f3 ♜e6 28.♖c6 ♖xc6 29.♙xc6 ♜d6 30.♙e8 ♜e7 31.♙c6 ♜d6 32.♙e4 ♜c5 33.♜f1 ♜d4 34.♙c2 a5 35.♜e2 b4 36.♜d2 ♜c4 37.axb4 axb4 38.♜e3 g6 39.♜e4 f6 40.g3 f5+ 41.♜e5 g4 42.hxg4 fxg4 43.♜f4 és sötét kapitulált. Hozzá kell tenni, hogy a játszalap alapján mindössze 57, illetve 53 percet használtak el a felek. 1-0

SZICÍLIAI VÉDELEM B29
Szíjjártó Szabó Benjámín -
Berger Imre
 Budapest, 1931

1.e4 c5 2.♙f3 ♙f6 3.♙c3 d5
 4.exd5 ♙xd5 5.♙b5+ ♙d7
 6.♙e5! ♙xc3?? Ismert hiba,
 6...♙f6 az f7 pontot levédte volna.

7.♗f3! A partinak lényegében vége van. 7...♗c7 8.♙xd7+ ♙xd7 9.♗xf7+ ♜d8 10.♙xd7 ♜xd7 11.dxc3 ♖d8 12.♙f4 ♗c6 13.0-0-0+ ♜c8 14.♙xd8+ ♜xd8 15.♖d1+ ♜c8 16.♗f5+ e6 17.♗e5 ♙d6 18.♙xd6 ♗c7 19.♗xe6+ és sötét feladta. 1-0

Ugyanakkor Szíjjártót – akinek reális esélye lehetett volna a mesteri cím elérésére – nem engedték indulni az 1931-es nemzeti mesterversenyen. Állítólag arra hivatkozva utasították el a nevezését (a budapesti Boros Sándorral együtt), hogy „még fiatal ehhez a tornához”... Ahogy az Alföldi Ujság jogos malíciával rámutatott, a mesteri titulust szerző „öreg” Szigeti Miklós hat alkalommal veszített addig Szíjjártó ellen...

Mindeközben öccse, Ferenc sakkozgatott Szentesen, de gyakorlatlansága miatt nem ért el jelentős eredményeket.

1931-ben és 1932-ben a Rákosliget gárdájában szerepelt Szíjjártó.

Sűrű, távoli csapatváltásainak okát nem sikerült megfejteni, minden bizonnyal anyagi jellegű volt.

VEZÉRCSEL D35
Maróczy Géza -
Szíjjártó Szabó Benjámín
 Budapest Csapatbajnokság,
 1931. november 8.

„Szíjjártó Sz. Benjámín Délmagyarország sakkbajnoka az elmúlt vásárnap csapatverseny keretében mérkőzött meg Maróczy Gézával, a világhírű magyar nagymesterrel. A mindvégig érdekes és szívos játszma eldöntetlen eredménnyel végződött. Szíjjártó komoly és jólképzett sakkozó, aki a gyakorlati játék terén eddig is országos hírre tett szert a Maróczy nagymester elleni eredménnyel pedig újóláig igazolta mesteri tudását, reméljük, hogy ez a nagyszerű és élete legdíszesebb eredménye ambícióját növelni fogja és még sok dicsőséget szerez szülővárosának Szentesnek s egyidejűleg a délvidéki sakkozásnak is. Azt hisszük, az összes szentesi sakkozók érzésének adunk kifejezést, midőn nevükben gratulálunk Szíjjártónak nagyszerű eredményéhez.” (Gallasz Béla - Alföldi Ujság 1931. november 15.)

1.d4 ♙f6 2.c4 e6 3.♙c3 d5
 4.♙g5 ♙bd7 5.e3 c6 6.cxd5 A csere vezércsel azokban az években népszerű volt a világklasszistok és a magyar mesterek között is. 6...exd5 7.♙d3 ♙d6!? 7...♙e7 a helyes folytatás a későbbi ♙e4 tehermentesítéssel kapcsolatban. 8.♙ge2 h6 9.♙h4 0-0 10.♖c1?! A későbbi minoritás támadás

Ha valaki kételkedett volna, íme a bizonyíték a Maróczy-Szíjjártó összecsapásra 1931-ből a Pesti Hírlap-Rákosliget (12,5:3,5) mérkőzésén. Szemben: 1. Reich Lajos (Később Egri néven, Rejtő Jenő úró féltestvére) 2. Havasi Kornél 4. Maróczy Géza 5. Lovas Gyula, háttal: 3. Kovács Gyula 6. Papp László 7. Szíjjártó Szabó Benjámín.

szempontjából a bástyának b1-en van a helye. Világos ezután semmilyen előnyre nem számíthat. **10...♖e8 11.♖c2 ♘f8 12.♙g3 ♘h5 13.♙xd6 ♗xd6 14.0-0 ♙d7 15.a3** Ment egyből is 15.b4, mert 15...♗xb4?-re 16.♖b1 után világos előnyös körülmények között nyerné vissza a gyalogot. **15...♗e7 16.b4 a6 17.♙a4 ♖ae8 18.♗b3?!** Pontatlanság, mert így az f8 huszár könnyebben játékba tud jönni. **18...♙c8 19.♙c5 f5! 20.♙g3 ♘xg3 21.hxg3 g6 22.a4 ♙d7 22...h5! 23.b5 axb5 24.axb5 ♗f6** komoly ellenjátékot adott feketének. **23.b5 axb5 24.axb5 ♙xc5 25.♗xc5 ♙d7 26.♗f1?!** A tornyok c-vonali elhelyezése továbbra sem jelent nagy veszélyt sötét számára, ellenben 26.♖a1 kellemetlen lett volna. **26...♖a8 27.bxc6 bxc6 28.♗b6** Fenyeget 29.♗xc6! **28...♗b8!**

29.♗xc6!? Az egyetlen gyakorta esély a játszma megnyerésére, de sötét fiatal tölgyként tartja magát. **29...♙xc6 30.♗xc6 ♙g7?! 30...♗e8 31.♗xd5+ ♙h7 32.♗c6 ♗c8 33.♗f6 h5!** után sötét sikeresen védi királyát, most viszont Maróczy nagymester előtt támadásanszok adódnak. **31.♗xd5 31.g4!** még nehézséget okozott volna sötétnek. **31...♗d8 32.♗f3 ♖a3 33.♙b5 ♗a5 34.♙c6 ♖a1 35.♖xa1 ♗xa1+ 36.♙h2 ♗a7 37.d5 ♗b8 38.♗d1 ♗d6 39.♗d4+ ♙h7 40.♙g1 ♖e4 41.♗a7+ ♖e7 42.♗b6 ♖e5 43.♗b7+ ♖e7 44.♗c8 ♙g7 45.♗a8** és döntetlen. 1/2

1932 tavaszán zárult a Magyar Sakkszövetség meghívásos mes-

terjelölti versenye, ahová eljutni is rang volt. A 18 fős körtornán Szíjjártó az utolsó előtti helyet osztotta 4,5 ponttal. Ennek okát Müller Hugó így fogalmazta meg a Sakkvilág beszámolójában: „Szíjjártó Sz. B. letörésének oka kétségkívül elhelyezkedési nehézségeiben rejlik.” 1932 nyarán favoritként csak a 2. helyet „küzdötte ki magának” (7 partiból 5 ponttal) a déli országrész bajnokságán. Stílusát így mutatta be a Békésmegyei Közlöny: „Szíjjártó nagyon nyugodt és szereti »kibrúttolni« ellenfeleit; nagy versenyrutinja van és precíz, pontos játékával a legkisebb hibát is kihasználja.” Ő maga így nyilatkozott a sakkvilágnézetéről: „... a sakkozáshoz elsősorban tudás, másodsorban jó ideg és harmadsorban egy kis szerencse szükséges.” Az újság szerint Szíjjártó „mutatta a legprecízebb játékvezetést a résztvevők közül; nagy versenyrutinnal játszott és csak betegsége hátráltatta abban, hogy a küzdelemben jobban belefeledlődjön.”

Játékereje nem hanyatlott, relatív sikertelenségét „külső okokra” vezették vissza...

(Érdekes Hír a Nemzeti Újságból 1932-ben: „A Magyar Sakkszövetség ez évben rendezi meg először az egyéni villámbajnokságot. Nem az igazságtalan öt perces játékidővel, hanem lépésenként 7 másodperces számolással.” És hogy kapcsolódik ez ide? Úgy, hogy ugyanebben az évben az Alföldi Újságban ügyes gyorsjártékosnak írják le Benjámint: „Szíjjártó a Lágymányosi Sakkör rendezésében lebonyolításra kerülő gyorsbajnoki versenyen győzelmi reménnyel startol!”)

Ebben az esztendőben még ezeket írták róla: „László Géza közbenjárásának köszönheti Szíjjártó, hogy a szerény anyagiakkal rendelkező Sakk Club annak idején gyakran erejét jóval túlhaladó támogatásban részesítette őt, hogy a különböző főtornákon megjelenhessen. Szíjjártó azóta igazolta protektorát.”

„Szíjjártó a budapesti meghívásos versenyen betegsége miatt közepes eredménnyel szerepelt. Újpest elleni csapatmérkőzésen azonban Steiner mester ellen nagyszerű játékkal döntetlenül végzett.”

„Szíjjártó szabadsága elteltével Budapestre utazott, hogy ott hivatalát elfoglalja.”

1933-tól a szolnoki csapatban sakkozott és ott is élt (noha a szentesi református egyház parochiális körében presbiteri pótagnak választották meg). Erkölcsei megbecsülésben nem szenvedett hiányt, amit a helyi kiadású Nemzeti Jövőnk lap 1934. február 1-jei számának kishíre igazol: „A városbajnokság után sem hanyatlott a sakkélet. Ezt bizonyítja az a magas nívón álló teoretikus előadás, amelyet Szíjjártó Szabó Benjámin tart. Szíjjártó Szabót nem kell bemutatni a sakkozó közönségnek, hisz már évek óta a legjobb vidéki sakkozók közé tartozik. Előadásait minden hétfőn fél 9 órakor kezdi, nagy érdeklődés mellett.”

Szíjjártó szintén a megyeszékhelyen ért el egy másik nagy sikert, amikor 1934. április 21-én szimultánban legyőzte Emanuel Lasker ex-világbajnokot! Többek között a fenti újság is beszámolt az eseményről: „A késő éjszakába nyúlt mérkőzés során erős ellenfeleknek bizonyultak sakkozóink, négyen (Török Béla, Szíjjártó Szabó Benjámin, Nagypál László és Finna József) megadásra kényszerítették a mestert, heten pedig döntetlent értek el.”

FRANCIA VÉDELEM C01

Emanuel Lasker -

Szíjjártó Szabó Benjámin

Szolnok Szimultán 34 táblán, 1934

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♙c3 ♙b4 4.exd5 exd5 5.♙d3 ♙e7 Kolisch Ignác és Noa József itt még 5...♙f6-ot húzott, Maróczy Géza pedig a partilépést és 5...♙c6-ot cserélgette. **6.♙ge2** Ma már 6.♗h5!? a leggyakoribb, de az nem Lasker stílusa volt. **6...♙f5 7.0-0 0-0 8.♙g3 ♙xd3 9.♗xd3**

41.♗g4 ♖c2 42.f4 ♗xb2 43.f5=) 40.g5 a5 41.♖e2 ♗f4 42.♗d3 ♗xg5 43.♗xd4 ♗f4 44.♗d5 ♗f3 45.♗c6 ♗xf2 46.♗xb6 f5 47.♗xa5 f4 48.b4 f3 49.b5 ♖e3 50.b6 f2 51.b7 f1♖ 52.b8♖ ♗d4 elméleti remi, amit persze egy hosszú szimultán végefelé nehéz pontosan látni. **37...d4+ 38.♗d3 b5 39.b3 ♗d5 40.♖e2 ♗e4 41.f3+ ♗f4 42.♗f2 c4 43.a4 d3 44.cxd3 cxb3** és világos feladta. **0-1**

A már megszokott Szijjártó-cso-
dának ezzel még nem volt vége.
Június 9-én megverte Eliskases
osztrák bajnokot is szimultánban,
aki akkor a világ egyik legjobb sak-
kozójának számított, s előtte nem
sokkal megnyerte a Nemzeti Mes-
terversenyt Budapesten.

**Erich Eliskases -
Szíjjártó Szabó Benjámin**

1.c4 ♖f6 2.♗c3 e5 3.♖f3 ♖c6
4.e3 ♔b4! Szijjártó már akkor tudta, hogy sötétnek ez a legjobb válasza. 5.♖d5!? Igen érdekes, de kétes értékű elméleti újítás, amit Eliskases különösen kedvel, és ezt a változatot több versenyjátszmájában sikerrel is alkalmazta. 5.♖c2 a legmegbízhatóbb lépés. 5...e4! Marshall találmánya, de Szijjártó szemmel láthatóan fel volt készülve, ismerte az idevágó – magyar vonatkozású – friss szépségdíjas partit. 6.♖g1! 6.♖xb4 ♖xb4 7.♖d4 0–0 8.♔e2 d5 9.a3 ♖d3+ 10.♖xd3 exd3 11.c5 ♖e4 12.b4 ♖g5 13.g3 ♔h3 14.f3 f5!! 15.♖b3 f4!! 16.exf4 ♖ae8!! 17.fxg5 ♖xc5+ 18.♔d1 ♖xb3 19.♖xb3 ♔g2 20.♖d4 ♔xh1 21.f4 ♖e4 22.♔b2 ♖fe8 0–1 Eliskases-Steiner L. (Budapest, 1933) 6...0–0 7.♖a4?! Tipikus szimultán-lépés, célja a zavarkeltés. 7...♔e7

8.f3?! exf3?! Ez csak az ellenfelet fejleszti. **9.♘xf3 d6 10.♙e2 ♙d7 11.♘xe7+ ♖xe7 12.♖c2 d5** Szíjjártó helyesen úgy értékelte, hogy jól áll, és innentől veszi át a kezdeményezést. **13.0-0** Előbb inkább cserélni kellett volna d5-ön. **13...d4! 14.♙e1 14.exd4?** nagy hiba lenne **14...♖xe2 15.♙e1 ♘xd4!** miatt. **14...dxe3?!** **14...♖fe8** pontosabb, mert **15.exd4 (15.♘xd4? ♘xd4 16.exd4 ♖d6 17.♖d3 ♙e4+)** **15...♖d6 16.♖c3 ♙g4 17.d5 ♘e4 18.♖a3 ♘b4** után világos a vesztes határára kerülne. **15.dxe3 15.d4!** után világosnak lenne némi kompenzációja a gyalogért, így azonban pozíciósan rosszul fog állni. **15...♖fe8 16.♙d2 ♘g4 17.♙f1 ♖c5 18.♙d3?** Az e3 és a h7 gyalog értéke nincs egyensúlyban egymással. **18.♖c3** kellett. **18...♘xe3 19.♙xh7+ ♔h8 20.♙xe3 ♖xe3 21.♖xe3?** Bölcsőbb lett volna **21.♔h1** és **21...g6**-ra **22.♖d2 ♖xe1+ 23.♖xe1 ♖d6 24.♖c3+ ♔xh7 25.♘g5+ ♔g8 26.♘e4**-gyel bonyolítani a pozíciót. **21...♖xe3+ 22.♔h1**

22...♘d4?! Biztonsági húzás, az ellenfelet tisztelve... 22...g6 23.♙xg6 fxg6 24.♚xg6 ♖f8 majd ♙e8 után sötétnek nincs miért

aggódnia, nyerni fog. **23. ♖xd4 ♗xd4 24. ♙e4 ♙a4** Látványos lépés, de semmit nem ér. **25. ♗e2 g6 26. ♙xb7 ♗b8 27. ♙d5 ♗xb2 28. ♗f3?** Hiba, 28. ♗e7 után döntetlen lett volna a parti. **28... ♗f2 29. ♗h3+ ♙g7 30. ♗g1 ♗xa2 30... c6! 31. ♙f3 ♗xa2** hamarabb nyert volna a c4 gyalog gyengesége okán. **31. ♗f3 ♗f2 31... ♙e8 32. ♗f1 ♗a1** megint csak jobb volt. **32. ♗a3 ♙c2 33. ♗e7 ♗f4?!** Az a-gyalogot a következő lépésekben is el lehetett indítani. **34. h3 ♗f1 35. ♗xf1 ♗xf1+ 36. ♙h2 ♗f4+ 37. ♙h1 a5 38. ♗a3 ♗d2?** Nem szerencsés, de érthető, hogy a legtávolabbi szabadgyalogot nem akarja elcserélni a c-re, mint például **38... ♙e4 39. ♙xe4 ♗xe4 40. ♗xa5 ♗xc4** után, ami jó eséllyel nyerne. **39. ♗e7? 39. ♗g3!** és nem látni fekete nyeresét... **39... ♗c1+ 40. ♙h2 ♗f4+ 41. ♙h1 a4 42. ♗a3 ♙b3 43. ♗b2+ f6 44. ♗a3 ♗d6 45. ♗b2 ♗b4 46. ♗e2 a3 47. ♗e8 ♗f8 48. ♗d7+ ♙h6 49. ♗xc7 a2 50. ♗f4+ g5 51. ♗c1 ♗e7 52. h4 ♗e5 53. hxcg5+** Búcsúsakk. **53... fxcg5** és világos feladta. Szíjjártó eredeti megjegyzéseinek felhasználásával. **0-1**

A Tisza-parti városban folytatódtek a párosmérkőzése is, pl. Czinóber László ellen 4:0-ra nyert, és Binder Raoult is legyőzte. Ekkor – minden bizonnyal Szentesen – Gallasz Bélát is 5:1-re, „pontelőnyös” párosmeccsen, amit csak találgatni tudunk, mit jelenthet. Ám már fontolgathatta, hogy újra szentesivé válik...

Szíjjártó magánéletéről is írt az Alföldi Ujság több ízben, megvilágítva gyakori helyváltoztatásait: „A délvidéki sakkbajnokságon, melyet ez évben Szegeden rendeznek meg, Szíjjártó, a szentesi mesterjelölt Szolnok színeiben indul. A Magyar Szövetség déli kerületének legújabb versenyszabályai ugyanis a nevezéseknél hathónapi egyhelybenlakás igazolását kívánják meg. Miután Szíjjártó szülővárosában, Szentesen nem tudott álláshoz jutni, Szolokra került és sakktudása

útján az ottani cukorgyárhoz, így Szentesnek le kell mondani róla és meg kell elégednie az 1930. és 1931. évi bajnokság koszorújával, mely Szentes és Szíjjártó nevét egybekapcsolja. Kívánjuk, hogy ezt a dicsőséget, örömet új egyesületének és atyai pártfogójának, Szövérfy József elnöknek a szegedi versenyen szerezzze meg.” (1934. július 15)

„Senki se lehet próféta a maga hazájában... Jól mondja a közmondás. Itt egy másik terület, másik tehetség. Itt van a sakkozás, Szentes és Szíjjártó Szabó Benjámín. Szentesen hatszáz ember sakkozik versenyszerűen. Az egész országban páratlan az az eredmény, amit Gallasz Béla („*hölgy és úri fodrász*” – J. L.) irányítása mellett a szentesi sakkélet elért. És itt van, egy esztendőben legfeljebb kétszer, de itt van Szíjjártó Szabó Benjámín, aki a maga egyéniségében megtestesíti az egész város sakkozóinak kitarását, tehetségét és elmélyülését. Tulajdonképpen régóta mester, mert mesterversenyen ötvenszázalékosnál jobb eredményt ért el. Nemzetközi sakkfenomenonk között. Harmadszor nyerte meg Délmagyarország sakkozó bajnokságát és szakemberek szerint Maróczy nyomdokain halad... Az ilyen szentesi embert itt kellene tartani. Hogy tanulhasson tovább és taníthassa a szentesi generációt. És hogy Szentes legyen a középpontja annak a dicsőségnek, amit a magyar névnek szerez. És nem is volna ennek semmi akadálya, csak egy kis állás, ami havonta 50-60 pengőt jövedelmez. De egy ilyen állást nem bírnak sikeríteni a város legtehetségesebb fiatalemberének. Most egyik szomszédos városban van. Ott felismerték ragyogó képességeit és állást adtak neki. És annak a városnak a sakkozói máris éreztetik eredményeiken Szíjjártó Szabó tanításának nyomait. Szerény ember. Maga se kíván többet, mint havonta 50-60 pengőt. Amiből egyszerűen megélne. Mert a sakkozó elmerül a gondolataiba és csak azt kívánja meg, hogy ne zavarják a figuráit, meg a

kockáit... És Szentes nem adott, de nem ad most sem ilyen kis állást országos nevű fiának... Két magyar tehetségről beszéltünk. Ábrahám és Szíjjártó Szabó. Az egyik befutott a révbe a világhír szárnyán. Népszerűség, jó muzsika, nagy vagyon a küszködés és a tehetség eredménye. Szíjjártó Sz. Benjámín, Délmagyarország háromszoros sakkozó bajnoka még csak a küszködésnél és az anyagi gondoknál tart...” (1934. szeptember 16.)

Még ennek az évnek a históriájához tartozik „A Csonkamagyarország” című Kiskunfélegyházán kiadott lap sűrű szóismétlő hírecskéje: „Szeptember 8-án Szíjjártó Szabó Benjámín városunkban szimultánt, utána oktatást és előadást tart a sakkozóknak a Korona-kávéházban. Kérjük a sakkozókat, hozzanak magukkal sakkot és sakktáblát.” A szakmai nyelvezet azonosságaira és különbözőségeire rávilágítandó – kivételesen – beidézzük a Félegyházi Hírlap felhívását ugyanerről: „Sakkozók figyelmébe. Szeptember 8-án, Kisasszony napján Szíjjártó Szabó Benjámín szolnoki sakkjátékos, délvidéki bajnok jövő számunkban megjelölendő időben a Korona kávéházban sakkszimultánt tart. A sakkozók minél nagyobb számú megjelenését kéri. Sakktáblát mindenki vigyen magával.” A három és fél órás szeánsz végeredménye így alakult: $+ 20 = 3 - 1$. (Szimultánokat rendszeresen vállalt Szíjjártó később is, akár 50 táblán, akár a távoli Mátészalkán.)

Szintén ugyanezen a napon érdekes cikk volt olvasható az Ujság sakksarkában. Eszerint a Debreceni Sakk-kör párosmérkőzést rendez játékosa, a 23 éves Barcza Gedeon és a 29 esztendőss Szíjjártó Szabó Benjámín között. A meccs feltehetően nem valósult meg, noha az esélyek – ekkor még – egyenlőek lettek volna. Ennél is elgondolkodtatóbb sorok kerültek be a Kecskeméti Közlöny 1934. szeptember 22-i számába. Hogy miért pont oda, azt csak találgatni tudjuk, de ebben nyilván sze-

repe volt a nagy tekintéllyel bíró, szociálisan érzékeny, későbbi polgármesternek, Tóth László lapkiadónak. Nos, a „Városi szemle” leghosszabb híre így szólt: „Szolnokon társadalmi akció indult Sziijártó Szabó Benjáminnak, Dél-magyarország sakkbajnokának elhelyezéseért, akiről kiderült, hogy szénlapátoló az egyik gyárban.”

1935 elején Sziijártó a Szolnoki Sakk-kör bajnoki címét nem tudta begyűjteni, mert 3,5:2,5-re veszített Török Béla (1908-1982) későbbi mester ellen. Ugyanennek az évnek a közepéről egy harcos, lokálpatrióta hír az Alföldi Ujságból: „Mint már megírtuk, a most folyó nemzeti mesterversenyen a déli kerületet a szegedi Soóky képviseli, most derült csak ki, hogy Szeged érdekében a jórészt szegediekből álló tanácsülés egy teljesen szabálytalan határozatával a bajnoki cím jogán illetékes szentesi származású Sziijártó helyett, a szegedi Soókyt nevezte a mesterversenyre és a szövetségi közös kasszából utalta ki részére a költségeket. Ez a tanácsi határozat a Szolnoki Sakkörnek – amelynek színeiben az 1934. évi bajnokságot nyerte Sziijártó – a szövetségből való kilépésre vezetett.” Majd „válaszul” erre: „Sziijártó ez évben újból valamely szentesi egyesület színeiben indul, a délvidéki bajnoki versenyen, hogy háromszoros bajnokságát megvédhesse.”

Nem így történt, a 4-6. helyen végzett, amit Gallasz Béla ekképp értékelt: „Sziijártó gyengén szerepelt. Nála a testi kondíció és a nyugodt, biztos kenyér tudata hiányzott. Ennyi előnyt nem adhat ellenfeleinek.” De azért három miniatűrjét közölte.

SZICÍLIAI VÉDELEM B40

Sziijártó Szabó Benjámin - Horváth Imre

Gyopárosfürdő, 1935

1.e4 e6 2.c4 c5 3.♘f3 ♘c6 4.d4 d5? Így el lehet kerülni az alapsziciliákat 4...cxd4-gyel – csak nem érdekes... **5.cxd5 exd5 6.exd5 ♗xd5 7.♘c3 ♗d8** Nem segít 7...♗e6+

sem, mert 8.♗e3 cxd4 9.♘xd4 ♘xd4 10.♗xd4 ♗d7 (10...♘f6 11.♘b5 ♗e7 12.0-0-0+-) 11.♗c4 ♗g4 12.0-0 ♗xd4 13.♗xd4 után sötét rengeteg problémával szembesül. **8.d5 ♘b8 9.♗b5+ ♗d7 10.0-0 ♗d6 11.♗e2+ ♘e7 12.♘e4 ♗b6**

13.♗e1! Más is nyert, de ez a legdemoralizálóbb. **13...♗xb5 13...♗f8 14.♘xd6 ♗xd6 15.♗f4** és vége. **14.♗xb5+ ♗xb5 15.♘xd6+ ♘d8 16.♘xb5 f6 17.d6 ♘d5 18.♗d1** és sötét feladta. **1-0**

ANGOL MEGNYITÁS A18

Sziijártó Szabó Benjámin - Mák Ernő

Gyopárosfürdő, 1935

1.c4 ♘f6 2.♘c3 e6 3.e4 d5 4.e5 ♘fd7 4...d4-re lásd a Sziijártó-Lénárd (1931) játszmát. **5.d4** A másik főváltozat 5.cxd5-tel jóval izgalmasabb. **5...dxc4 6.♗xc4 c5 7.♘f3 a6? 7...♘c6 8.d5 ♘dxe5!** háromesélyes állás. **8.d5 ♘b6** Ez a legkisebb rossz, de Sziijártó erre is belelendül. **9.♗g5! f6?** Azonnal veszít. 9...♗e7-re 10.♗xe7 ♗xe7 11.d6 ♗d8 12.♗d3 jönne nagy fehér nyomással. **10.exf6 gxf6**

11.♘e5! h5 11...fxg5 12.♗h5+ ♗e7 13.♗xg5+ ♗e8 14.♗h5+

♗e7 15.0-0-0 ♘xc4 16.♗f7+ ♘d6 17.♘xc4# 12.♗d3 fxe5 13.♗g6+ ♗e7 14.♗xg5+ ♗e8 15.♗g6+ ♗e7 16.♘e4 és sötét kapitulált. **1-0**

SZICÍLIAI VÉDELEM B44

Bakonyi Elek -

Sziijártó Szabó Benjámin

Gyopárosfürdő, 1935

1.e4 e6 2.c4 c5 3.♘f3 ♘c6 4.♘c3 ♘f6 5.d4 cxd4 6.♘xd4 ♗b4 Abban a korban nagyon kevés elődje volt ennek a lépésnek, igaz csupa jó sakkozó játszotta. **7.♘xc6 dxc6!?** Sziijártó szemmel láthatóan tart neves ellenfelétől, gyengébb sakkozó ellen biztos 7...bxc6-ot játszott volna. **8.♗d3?!** Bakonyi nem kedvelte a szintelen végjátékokat, és ezért nem cserél vezet.

8...e5! Alaplépés ma már, de akkor még nem volt az. **9.0-0 0-0 10.♗g5 ♗e7!?** Felesleges, 10...h6 szóra bírta volna a kötőfigurát. **11.♗c2 ♘g4 12.♗d2 ♗c5 13.h3 ♘f6 14.♗g5 ♗e6 15.♗h1 ♗e7** Nem találnak a felek egymáson fogást. **16.♗ad1 ♗c7 17.♗e2 g6 18.♗h6 ♗fd8 19.g4 ♘e8 20.f4 f6?!** Ütni kellett volna f4-re. **21.fxe5?!** 21.f5 legalább térelőnyt adott. **21...fxe5 22.♗f3 ♘g7 23.♗df1 ♗f8 24.♗e3 b6 25.a4 ♗xf3 26.♗xf3 ♗f8 27.♗xf8+ ♗xf8** és remis. **1/2**

1935 áprilisában aztán felcsaptak az indulatok. „A szolnoki sakkbajnok érdekes levele a Társadalmunkhoz” címmel terjedelmes cikk jelent meg Sziijártóról, aki egy korábbi írásra reagálva kért helyreigazítást a laptól, a Szolnoki Sakk-

kör ügyésze, dr. Kemény József levelének kíséretében:

„Nyilatkozat: A »TÁRSADALMUNK« tek. Szerkesztőségének BUDAPEST,

Igen tisztelt Szerkesztőség! A »Társadalmunk« b. lapjuk március 29-iki számában közölt »Napi egy húszért zsákot hord Középmagyarország sakkbajnoka« című cikkben foglalt adatok nem mindenben felelnek meg a valóságnak és teljesen tévesek a Szolnoki Cukorgyárat illetően tett megjegyzések. Ezért kérem a sajtótörvény alapján ezek helyesbítését közölni.

Elsősorban is nem 1 P 20 f.-ért, hanem 1 P 60 f.-ért dolgozom és hetenkint így 9 P-t keresek a betegsegélyző, illetve az OTI-járulékok levonása után.

A cikk befejező része: »Beszélgetés a bajnokkal« nem felel meg a valóságnak, ilyen kijelentéseket nem tettem, sőt kifejezetten is hangsúlyoztam az igen t. cikkírónak, hogy több mint kétévi teljes keresetnélküliség után, mely után mindenemet el kellett fillérekért adogatnom, hogy naponta legalább egyszer betevő falatom tegyen, nehéz helyzetemben jótétemény volt számomra, hogy a cukorgyárban napszámos munkához is jutottam. A napszámos munka mellett igazán megértő

szeretetet és jóindulatot kapok a gyár vezetőségétől és tisztviselőitől, valamint megkülönböztető elbánást és jó beosztást mint intelligens és művelt ember és a gyárba is mint sportembert vettek fel, aki az itteni sakkéletet előmozdítom. Azonkívül hálás köszönettel tartozom itt a vezető tisztviselő uraknak, – elsősorban és főként Bauer Dezső főintéző úrnak – a jóindulatú támogatásáért, amiben eddig is részesítettek azért, hogy felváltva ebédet adtak hetenként öt napon át, s így nagy segítség számomra, hogy csak 1 napi ebédre kell gondoskodnom kis keresetemből.

Így helyzetem, ha nem is rózsás, de a mai körülmények között tűrhető. Ha nem sok is, de a mindennapi kenyerem biztosítva van ez idő szerint. A cikk címe sem megfelelő, mert nem annyira Közép-, mint inkább Délmagyarország háromszoros bajnoka vagyok, és inkább ezen a néven ismernek a sakkvilágban is.

Fenti helyreigazító soraim szíves közlését kérve, vagyok Szolnok, 1935 március hó 29-én Kiváló tisztelettel Szíjjártó Szabó Benjámint s. k.”

Az ezen őszinte sorokra válaszul érkezett levél – talán senki nem gondolta – egy életre megváltoz-

tatta Szíjjártó életét (noha a nevét mindenhol hibásan írták, amit javítottunk):

„A »TÁRSADALMUNK« tek. Szerkesztőségénél

BUDAPEST,

Hivatkozással múlt hó 29-én megjelent lapjukra, tisztelettel kérem Önöket, hogy Szíjjártó Szabó Benjámint, Délmagyarország sakkbajnokának a címét velem sürgősen közölni szíveskedjenek. Miután módunkban állana őt elhelyezni.

A Várpalotai Jószerencsét Sakkör nevében

Várpalota, 1935 április 12-én.

Steiner Pál”

Mindezek hatására – alkalmasint ismerkedési céllal – ez évben Szíjjártó több szimultánt is tartott a Dunántúlon körút formájában...

Az 1930-as években hallatlan népszerűséggel bírt Szentesen, mai szóhasználatával élve: sztárolták. A heti rendszerességgel megjelenő Alföldi Ujság sakkrovatában sok tucatnyi (általában elemzett) partija és több száz sakkhír jelent meg róla. De az is gyakran megesett, hogy a rovatvezető „átadta a tollat” neki, és maga analizált – nemcsak saját – játszmákat. Ezekből nézzünk meg egy nagy csokorra való. A partik nem hibátlanok, amire magyarázat az is, hogy a helyi versenyeken előfordult, a játékosok éjfélkor még a táblánál ültek... (Igaz, azt is lehetett olvasni, hogy egyszer Szíjjártó 5 perc alatt nyert.) Emellett rendszeresen tartott szimultánokat és előadásokat, amivel népszerűsítette a sakkot, és a tekintélye helyi szinten tovább erősödött. Munkája eredményeként az alföldi kisvárosban tucatnyi csapattal bajnokságot is rendeztek a második világháború előtti években, és a Petőfi kávéházban szintén virágzott a sakkélet.

A Petőfi Szálloda kávéháza

Szíjjártó-Szabó Benjámín ismeretlen fiatalkori játszmái I. rész

FRANCIA VÉDELEM C00

Szíjjártó Szabó Benjámín -
Hering Zoltán

Budapest Csapatbajnokság, 1931

1.e4 e6 2.c4 d5 3.exd5 exd5
4.cxd5 ♖xd5 5.♘c3 ♗a5 6.♙c4
♘f6 7.♗b3!? Világos erőszakos
támadásba kezd a fejlődés helyett.
7...♗h5 8.♘ge2 ♙d6 9.♘d5?!
♘bd7 9...♘xd5 10.♙xd5 0-0
11.♙f3 ♗h4 és sötét jobban állna.
10.d4 0-0 11.♘ef4 ♙xf4 12.♘xf4
♗a5+ 13.♙d2 ♗b6 14.♙b4!? c5
15.dxc5 ♘xc5 16.♙xc5 ♗xc5
17.0-0 ♗g5!? A vezér ugrándo-
zása és mattképek megvalósítása
helyett a c8 futót több helyre ki
lehetett tenni, közel egyenlő érté-
keléssel. 18.g3 ♘g4?! 19.h4 ♗h6
20.♗fe1 g5? 20...♗f6 legalább
megerősítette volna az f7 gyalog
védelmét, de 21.♙ad1 után sem
könnyű sötéttel lépni.

21.♘g2 21.♙xf7+! ♗xf7 (21...♘h8
22.♘h5!+-) 22.♗e8+ ♘g7
23.♗c3+ ♘f6 24.♗xc8 ♗xc8
25.♙e6+! fonalasan nyert volna.
21...♗f6 22.♗e2 ♘e5 23.f4? A
vehemencia még mindig tart, he-
lyette 23.♙d5 nagy fölényt bizto-
sított volna. 23...♘xc4 24.♗xc4
♗b6+ 25.♘h2 ♙d7?! 25...gxh4
26.♘h4 ♙g4 és sötét esélyei job-
bak. 26.♗d5 gxf4? A tisztáldozat
semmilyen ellenjátékot nem ad,
s a folytatás érdektelenné válik...
27.♗xd7 fvg3+ 28.♘g3 ♘h8
29.♘h2 ♙ad8 30.♗f5 ♗g8 31.♗f1
♗c7+ 32.♗f4 ♗c6 33.♗e5+ ♗g7
34.♗xf7 ♗dg8 35.♗xg7 ♗xg7
36.♗e8+ és sötét föladata. 1-0

VEZÉRCSEL D51

Szíjjártó Szabó Benjámín -
Steiner Bernát

Budapest Csapatbajnokság, 1931

1.c4 c6 2.♘c3 d5 3.cxd5 cxd5
4.d4 ♘f6 5.♘f3 e6 6.♙g5 ♙e7
7.e3 ♘bd7?! Milyen jövője lesz
itt a huszárnak? 8.♙d3 h6 9.♙f4
0-0 10.0-0 Szíjjártó stílusához
illett volna a 10.g4!?, amit a XXI.
században sűrűn alkalmaznak ilyen
pozíciókban, ha világos még nem
sáncolt el. 10...♘h5?! 11.♙e5
♘xe5 12.♘xe5!? A gyalogütés
sokkal kellemetlenebb a tábla szé-
lére keveredett huszár számára.
12...g6 12...♘f6 13.f4 ♘d7 lega-
lább nem gyengítette a királyállást.
13.♗g4! ♘g7 14.f4 ♘f5? 14...h5
után kellett volna ezt lépni.

15.♘g6! fvg6 16.♗xg6+ ♘h8
17.♙xf5 ♗xf5 18.♗xh6+ ♘g8
19.♗f3 Világos 3 gyalogot ka-
pott a tisztért, kérdés, hogy a tá-
madás átüt-e? 19...♘f7 20.g4?
20.♗h7+ ♘e8 21.g4 ♗f7 22.♗h5
majd g5 után sötét sorsa elég sa-
nyarú. 20...♗f6 Kihagyja a mene-
külési esélyt: 20...♗g8 21.♗g3
♗f6 22.♗h5+ ♗g6 stb. 21.♗h5+
21.♗h7+ ♘e8 22.f5 rögtön szét-
zilálta volna sötét védőállását.
21...♘g7 22.♗h3 ♗g8 23.♗e5
♘f8 24.g5 ♗f5 25.♗c7 ♗f7 Itt volt
az esély a kiszabadulásra 25...e5!
26.♘xd5 (26.dxe5 ♗xg5+ 27.fvg5
♙xh3+-) 26...♗xd5 27.♗h8+ ♘g7
28.♗e8 exf4 29.♗xe7+ ♘f8 után.
26.♗f1 ♗h7 27.♗ff3 ♗xh3 28.♗xh3
e5! 29.♗g3 exd4 30.exd4 ♗e6
31.♘f2 ♗b6? Hibás elgondolás,

mert a b2 gyalognak nincs jelentő-
sége. 31...♗f5 tartotta volna a fron-
tot. 32.♗e5 Nyert végjátékhoz veze-
tett 32.♗xe7+ ♘xe7 33.♘xd5+ ♘f7
34.♘xb6 axb6 35.♗a3 is. 32...♗e6
32...♗xb2+? 33.♘e2 után fel le-
het adni. 33.♘xd5 ♗xe5 34.dxe5
♙c5+ 34...♙f5 szívósabb. 35.♘f3
♙f5 36.g6 ♘g7 37.♗g5 ♗d8
38.♗xf5 ♗xd5 39.♗f6 ♗d2 40.f5!
Az összekötött gyalogok megold-
hatatlan feadat elé állítják a másod-
húzó. 40...♗d3+ 41.♘f4 ♗d4+
42.♘f3 ♗d3+ 43.♘g4 ♘h6 44.♗f7
♗d4+ 45.♘f3 ♗d3+ 46.♘e2 ♗e3+
47.♘d1 ♗xe5 48.♗h7+ ♘g5 49.g7
♗d5+ 50.♘c2 és sötét feladta. 1-0

BOGOINDIAI VÉDELEM E11

Gerstner Géza -

Szíjjártó Szabó Benjámín

Budapest Csapatbajnokság, 1931

1.d4 ♘f6 2.♘f3 e6 3.c4 ♙b4+
4.♙d2 ♗e7 5.♗c2?! Erőltén folyta-
tás, abban a korban is inkább 5.a3
vagy 5.g3 volt divatban. 5...0-0
6.e3 ♙xd2+ 7.♘bxd2 d6! Szíjjártó
tökéletesen tisztában volt a helyes
felépítéssel ebben a fiatal megnyi-
tásban is. Minden bizonnyal ismerte
dr. Vajda Árpád egy évvel korábban,
a hamburgi sakkolimpián játszott két
partiját. 8.♙d3 e5 9.d5?! Megköny-
nyíti sötét dolgát, sáncolni kellett
volna rövide. 9...a5! 10.♙f5?! Vilá-
gos ötletszerűen lépeget, miközben
sötét fejlődik. 10...♙a6 11.♙xc8
♗fxc8 12.0-0 ♘c5 13.♘b3 ♘fe4
14.♘xc5 ♘xc5 15.♗fd1 g6 16.e4
♗f8! Sötét ráatalál a helyes irányra,
és türelmes játékkal magához ra-
gadja a kezdeményezést. 17.♘d2
f5 18.f3 ♗g5 19.♗e1 a4 20.♙ad1
fxe4 21.♘xe4 ♘xe4 22.♗xe4 ♗f4
23.♗e2 ♗af8 24.♘h1?

24...e4 Sötét eddig is jobban állt, most viszont a nyerés kézzel foghatóvá válik. **25.♖f1 ♗h5 26.♞d4 ♗e5!** 26...exf3 kevés lenne 27.♞xf4 fxe2 28.♞xf8+ ♔g7 29.♞f7+ ♔h6 30.♞e1 ♗e5 31.♞f2 ♗d4 32.♞fe2 ♗xc4 33.b3 axb3 34.axb3 ♗xd5 35.♞e7 veszélyes ellenjáték miatt. **27.♞dd1 exf3 28.♗xe5 fvg2+ 29.♔xg2 dxe5 30.♞xf4 ♞xf4** Szíjjártóval e lépése előtt közölték, hogy csapata, melyben ez alkalommal részt vett, már 9 játszmát veszített. A kedvezőtlen hír után lehangoltan játszott, a teljesen nyerésre kihozott játszmát remissé rontotta... **31.b3 ♔f7 32.d6 cxd6 33.♞xd6 ♞d4??** Hasonló hibát Szíjjártó évek óta nem követett el – állítja az Alföldi Ujság. Ellenben 33...a3! 34.♞d7+ ♔e6 35.♞xb7 ♞d4 36.♞a7 ♞d2+ 37.♔g3 ♞xa2 38.b4 ♞a1 39.b5 a2 40.♔g2 ♔d6 41.b6 ♔c6 42.c5 ♔xc5 43.b7 ♞b1 simán nyert volna, igaz, ezt nem könnyű előre látni. **34.♞xd4 exd4 35.♔f3 a3 36.♔e4 ♔e6 37.♔xd4 g5 38.♔c5 ♔d7 38... h5** sem volt elég a nyeréshez: 39.♔b6 g4 40.c5 h4 41.♔xb7 g3 42.hxg3 h3! 43.c6 h2 44.c7 h1♗+ 45.♔b8 ♗a1! 46.c8♗+ ♔e7 47.♗c5+ ♔e8! 48.♗xa3 ♗e5+ és sötét három gyaloghátránnyal tartja az örökös sakkot. **39.♔d5 g4?** Az egyetlen döntetlen 39... b5! 40.cxb5 ♔c7 volt. **40.♔e5?** 40.b4 megakadályozta volna b5-öt. **40...b5! 41.cxb5 ♔c7 42.♔f5 ♔b6 43.♔xg4 ♔xb5 44.♔f3 ♔b4 45.♔e2 ♔c3 46.♔d1 h5 47.h4 ♔b2 48.b4 ♔xa2 49.♔c2 ♔a1 50.b5 a2** és a játszma remis. **1/2**

SZICÍLIAI VÉDELEM B29
Szíjjártó Szabó Benjámín -
Müller Hugó
Budapest, 1931

1.e4 c5 2.♞f3 ♞f6 3.♞c3 d5 4.exd5 ♞xd5 5.♞b5+ ♞c6 Nem jobb lépés, mint a Szíjjártó-Berger partiban látott 5...♞d7. **6.♞e5!?** Csak később jöttek rá a változat rajongói, hogy 6.0–0 megbízhatóbb lépés, de a fiatal Szíjjártó taktikus szemléletű volt.

6...♞xc3 7.bxc3?! 7.dxc3 ♗xd1+ 8.♔xd1 a6 9.♞xc6+ bxc6 10.♞e3 egyenlő pozíciót eredményezett, a játszmaütes viszont hátrányos fehérrel. **7...♗d5 8.♗e2?** 8.♞f3 még mentette volna a gyalogot, de világos inkább beáldozza. **8...♗xg2 9.♞xc6+ bxc6 10.♗f3 ♗xf3 11.♞xf3 g6!?** 11...c4 kelemetlenebb volt a következő lépésben is. **12.♞a3 ♞f5 13.♞xc5 ♞xc2 14.♞d4 ♞e4 15.f3 ♞d5 16.0–0 16.♔f2** praktikusabb. **16...e5 17.♞xf8 ♔xf8 17...♞xf8-ra** 18.♞fe1 f6 19.f4 visszanyerné a gyalogot. **18.♞b3 ♔xb3?** Így világos aktivitáshoz jut, kompenzálva az anyagi hátrányát. **19.axb3 ♔g7 20.♞a6 ♞hd8! 21.♞xc6 ♞xd2 22.♞f2 ♞xf2?! Az** aktív bástyát a passzívért nem szabad lecserélni. **23.♔xf2 ♞b8?! 23... a5** után cserélni kellett volna az a-gyalogot a b-re. **24.b4 ♞b6 25.♞c7 a6 26.♔e3** Régi igazság: bástyavégjátékokban nem a gyalogok száma, hanem minősége számít. Világosnak van szabadgyalogja, sötétnek nincs. **26...♞d6 27.♔e4 ♔f6 28.♞c5 ♞e6 29.♔d5 ♔f5?** Ezután világos már nyerésre játszik, mert a tisztjei is jobbak. **30.♞c7 ♞f6 31.♞e7?! 31.c4** után lehetne feladni. **31...♔f4 32.♞xe5 ♔xf3 33.c4 ♞f4?! 34.♞e7 h5 35.c5?** Feltehetően időhiányos kockáztatás, különben 35.♞a7-et húz. **35...♞xb4 36.♞xf7+ ♔g2**

37.♞g7 Szíjjártó „szenzációs nyerőlépésnek” nevezi, de valójában csak döntetlenre jó. **37...♔xh2 38.♞xg6 h4 39.c6 ♞b5+ 40.♔d6 ♞b3?** Itt a vesztes oka, miközben 40...♞b8 41.c7 ♞h8 könnyű döntetlenhez vezetett, de 40...h3 41.c7

♞b6+ 42.♔c5 ♞xg6 43.c8♗ ♞g2 erődállás is az volt. **41.♔d7?** Ez nem jó, viszont 41.♞g4 ♔h3 (41... h3 42.c7 ♞c3 43.♞g5!+-) 42.c7 ♞b6+ 43.♔d7 ♞b7 44.♞g6 ♞a7 45.♔d8 ♞a8+ 46.c8♗+ ♞xc8+ 47.♔xc8 a partihoz hasonlóan – az a-gyalog megléte miatt – nyert volna. **41...♞d3+ 42.♔e7 h3?** Az utolsó hiba. 42...♞c3 43.♔d7 ♞d3+ 44.♞d6 ♞c3 45.c7 ♞xc7+ 46.♔xc7 ♔g2 volt a döntetlenhez vezető út. **43.c7 ♞c3 44.♔d7 ♞xc7+ 45.♔xc7 a5 46.♔d6 a4 47.♔e5 a3 48.♔f4 a2 49.♞a6 a1♗ 49...♔g1 50.♞xa2 h2 51.♔g3 h1♞+ 52.♔f3** ismert nyerőállás. **50.♞xa1 ♔g2 51.♞a2+ ♔g1 52.♔g3** és sötét föladta. **1–0**

ANGOL MEGNYITÁS A18
Szíjjártó Szabó Benjámín -
Lénárd László
Hódmezővásárhely, 1931

1.c4 ♞f6 2.♞c3 e6 3.e4 Ezt a változatot akkor még nem ismerhették teoretikusan, később Mikenasz szovjet-litván nagymesterről nevezték el. **3...d5 4.e5 d4 5.exf6 dxc3 6.fvg7 cxd2+ 7.♞xd2 ♞xg7 8.♗h5!?** Szíjjártó kedvelt húzása, ami trükknek sem rossz. A legmegbízhatóbb folytatás 8.♗c2, ahogy Nimzovics is játszott Kosztics ellen ugyanezen évben, a változat törzsjátszmájában. **8...♗d4 8...♞xb2??-re 9.♗b5+** tisztet nyer. **9.♞f3** Továbbra is bátran folytatja, a gyalogvesztés nem érdekli. **9...♗e4+?! 9...♗xb2 10.♞d1 ♗c2 11.♗g5 10.♞e2 ♞c6** Gyanútlan lépés, amivel elnézi világos előnyös leegyszerűsítését. Ha látta volna, biztos 10...♗g6-ot húz.

11.♗xf7+! ♔xf7 12.♞g5+ ♔g6

13.♖xe4 ♘xb2 14.♞b1 ♙d4
15.♞b3 A másik bástya játékba hozatala is kellemetlen lett volna 15.h4-gyel. 15...♗e7 16.♞g3+ ♜f7 17.♙h5+ ♗g6 18.♗g5+ ♜e7 19.♗xh7?! Sánc után a sötét király a bástyák keresztútjába került volna, most viszont kap esélyeket a menekülésre. 19...♞xh7 19...♗h4! 20.♙g5+ ♜d6 bonyodalomkeltésre elég volt. 20.♙xg6 ♞g7 21.♙h6 ♞g8 22.h4 ♙d7 23.h5 ♙e8 24.♞h4 c5 25.♞hg4 a6 26.♙xe8 ♞gxe8 27.♙g7 b5 28.♙xd4 cxd4 29.♞xd4 b4 30.♞g7+ ♜f6 31.♞g6+ ♜e5 32.♞dg4 a5 33.♞g6g5+ ♜f6 34.♞b5 ♞eb8 35.♞g6+ ♜f7 36.♞gg5 a4 37.♜d2 b3 38.♜c3 bxa2 39.♜b2 ♞d8 40.♜xa2 a3 41.♞a5 és világos nyert. 1-0

FRANCIA VÉDELEM C00

Szíjjártó Szabó Benjámin - Szilágyi Endre

Hódmezővásárhely Dél-Magyarország bajnokság, 1931

1.e4 e6 2.c4 d5 3.exd5 exd5 4.cxd5 ♞xd5?! 5.♗c3 ♞d8 6.♙c4 ♙d6 7.♞b3 ♞e7+ 8.♗ge2 ♗f6 9.d4 h6 10.0-0 0-0 11.♗f4

11...c6? 11...♜h8 védte volna az egyszerű fenyegetést, a többi már csak a technikai rész. 12.♗g6 ♞c7 13.♗xf8 ♙xh2+ 14.♜h1 ♜xf8 15.♙xf7! ♙f4 16.♙e6 16.♙g6 rigorózusabb. 16...♙xc1 17.♞axc1 ♙xe6 18.♞xe6 ♞f4 19.♞c8+ ♜f7 20.♞ce1 ♗bd7 21.♞xa8 ♞h4+ 22.♜g1 ♜g6 22...♗g4 23.♞e8+ ♜f6 24.♞e6+ ♜g5 25.♞g6+ ♜f4 26.♞e4# 23.♞d8 ♞f4 24.♞e7 ♜h7 25.♞e3 ♞h4 26.♗e4 ♗g4 27.♞h3 és sötét feladta. 1-0

SZICÍLIAI VÉDELEM B44

Szíjjártó Szabó Benjámin - Heim Károly

Budapest, 1931

A sötét bábokkal nem más, mint az 1934-től idősebb Honfi Károly néven versenyző mesterjelölt – a későbbi nagymester édesapja – játszott. 1.e4 c5 2.♗f3 ♗c6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 e6 5.c4 ♗f6 6.♗c3 ♙b4 7.♗xc6 ♙xc3+?! Nem indokolt a csere, 7...bxc6 8.♙d3 e5 annál inkább. A parti innen elődök nélkül folyik tovább. 8.bxc3 bxc6?! A másik ütés jobb, mert a huszár számára felszabadítja a d7 mezőt. 9.e5 ♗e4 10.♙d3! ♗xc3? Ránézésre is gyanús lépés, 10...d5 11.exd6 ♗xd6 legalább nem veszített anyagot. 11.♞d2!? 11.♞c2 ♞a5 12.0-0! ♗a4 13.♙d2 nyert volna azonnal, de ezt nem könnyű észrevenni a sok kínálkozó lépés között. 11...♗a4 12.♙a3 c5 13.0-0 ♞c7 14.♞fe1 Jobb 14.♞g5, hogy 14...0-0-ra 15.♞h4 g6 16.♞ae1 jöhessen. 14...♙b7 15.♞ab1 Fenyeget a minőségáldozat. 15...♙c6 16.♞g5 h6? Túlzott kockázatvállalás. 16...0-0 17.♞e3 h6 18.♞g4 f5 19.exf6 ♞xf6 után világos előnye csupán pozíciós jellegű. 17.♞xg7 0-0-0 18.♞xf7 ♞hg8 19.g3 ♞a5 20.♞e7 ♞df8 21.♞d6 ♗b6 22.♙xc5 ♞f3 23.♙e3 ♞xa2

24.♙xb6!? Nem feltétlenül szükséges ez a látványos partizárás. 24...♞fxg3+ Meggyorsítja a véget, de 24...axb6 25.♙xb6 ♜b7 26.♙e3 sem tartott volna sokáig. 25.hxg3 ♞xg3+ 26.♜h2 és sötét feladta. 1-0

SZICÍLIAI VÉDELEM B23

Konrád Alajos -

Szíjjártó Szabó Benjámin

Hódmezővásárhely Dél-Magyarország bajnokság, 1931

1.e4 c5 2.♗c3 e6 3.f4 d5 4.d3?! Indokolatlan passzivitás, helyesebb 4.♙b5+. 4...♗c6 5.♗f3 ♗f6 6.♙e2 d4 Számításba jött a taktikus 6...b5!? is. 7.♗b1 ♙e7 8.0-0 0-0 9.♗bd2!? 9.a4 majd ♗a3 is előfordult már. 9...♗g4!? 10.♗c4 f5 Nem sokat ad 10...b5 sem, 11.h3 bxc4 12.hxg4 c3 13.bxc3 dxc3 14.♞b1 után. 11.e5? Hiba lezárni a centrumot, mert így sötét játéka könnyebben bontakozik ki. 11...b5 12.♗a3 a6 13.h3 ♗h6 Nem vállalja a 13...♗e3 14.♙xe3 dxe3 15.♞c1 c4! 16.dxc4 (16.♞xe3 c3-+) 16...b4 17.♗b1 ♞b6 bonyodalmaival, pedig nagy kompenzációval rendelkezne. 14.♜h2?! Életképeesebb 14.c3 ♙b7 15.♗c2 stb. 14...♜h8!? 14...♗f7 15.c3 g5 gyorsabban nyitja a g-vonalat. 15.♞g1 ♙b7 16.g3 ♗f7 17.h4?! Ez nem lassítja, hanem gyorsítja a vonalnyitást. 17...h6 18.h5 ♞g8 19.♗e1 g5 20.hxg6 20.♗f3 g4 21.♗d2 ♗cxe5! 22.fxe5 ♞e8 „láthatatlanul” indítana matt-támadást. 20...♞xg6 21.♙h5 ♞g7 22.♗b1 ♙h4?! 23.♜h3? 23.♗f3 és lehet levegőt venni. 23...♙e7 23...♗cxe5! 24.fxe5 ♗g5+ 25.♜h2 ♗e4! 26.dxe4 ♙xg3+! tetszetősen szétverte volna a fehér királyállást. 24.♗d2 ♗b4!? 25.a3 ♗d5 26.♗df3 ♞g8 27.♗h4? 27.♙xf7 ♞xf7 28.♜g2-vel sem lehetett menekülni, mert 28...♞ag8 29.♜f2 ♞h5 30.♞e2 ♞xg3! 31.♞xg3 ♙h4 32.♗xh4 ♞xh4 33.♞f3 ♗e3 minimum vezért nyer. Legfőképp 27.♞e2-vel kellett volna próbálkozni. 27...♙xh4 28.♜xh4

28...♖g5! A már említett 28...♖xe5 29.fxe5 ♖g5! 30.♖f3 f4 31.♗xf4 (31.g4 ♗xh5+!-+) 31...♗f8 szintén szépen nyert. **29.♖f3** 29.fxg5 hxg5+ 30.♗h3 g4+ 31.♗h2 ♗h7 32.♖g2 ♗xh5+ 33.♖h4 ♖h7 után is áldozatul esik a világos király a partihoz hasonlóan. **29...♖e3 30.♗xe3 dxe3 31.♖e1 ♗d8! 32.fxg5 hxg5+ 33.♗h3 g4+ 34.♗h2 ♗h7 35.♖g2 ♗xh5+** és világos föladta 36.♖h4 ♗xh4+ 37.gxh4 ♖xh4# miatt. A népszerű „Tatát”, azaz Konrád Alajost (1884–1967) Benkő Pál szerint nehéz volt megverni, de ez most Szíjjártónak egységes játszmában sikerült. **0–1**

FRANCIA VÉDELEM C14

Szebasztián Béla -

Szíjjártó Szabó Benjámín

Hódmezővásárhely Dél-Magyarország bajnokság, 1931

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♖c3 ♖f6 4.♗g5 ♗e7 5.e5 ♖fd7 6.♗xe7 ♖xe7 7.♖d2 0–0 8.♖b5?! 8.f4 nélkül ez a változat nem játszható eredményesen. **8...a6! 9.♖a3 9.♖xc7?** ♖a7 után a huszár fogoly lenne: 10.c4 dxc4 11.d5 ♖c5 12.d6 ♖xe5 stb. **9...c5 10.c3 f6 11.f4?** 11.exf6 után is sötét állna jobban, de a szöveglépés lényegében veszít. **11...fxe5** Még erősebb volt előbb d4-re ütni a centrum megnyitása érdekében. **12.dxe5**

12...♖xe5! Megjavít egy más lépéssorrenddel előállt klasszikus Maróczy-partit: 12...♖c6 13.♖f3 ♖d8 14.♗d3 b5 15.♗b1 b4 16.♖c2 bxc3 17.bxc3 ♖f8 18.0–0 a5 19.♖e3 ♗a6 20.♗d3 ♖c7 21.♗xa6 ♗xa6 22.♖ad1 ♖a7 23.♖f2 ♖b7 24.f5 d4 25.♖c4

exf5 26.♖d6 ♖bb8 27.cxd4 cxd4 28.♖c2 ♖d7 29.♖xf5 d3 30.♖c4+ ♖e6 31.♖xe6+ ♖xe6 32.♖d6 ♖xe5 33.♖xe5 ♖xd6 34.♖xd3 ♖xd3 35.♖xd3 1/2–1/2 Tarrasch-Maróczy (Monte Carlo, 1902). **13.0–0–0** Nem nehéz látni, hogy 13.fxe5 ♖h4+ 14.g3 ♖e4+ után vége a partinak. **13...♖ed7 14.♖f3 b5 15.♖e1 ♖f6 16.♗d3 b4!?** Sötét nem vacakol, fejlődés helyett nekiront ellenfelének. **17.♖b1 ♖c6 18.g3 bxc3 19.♖xc3 ♖b4 20.♗b1 d4 21.♖d1 ♗b7 22.♗hf1 ♖d6** 22...♗d5 jóval erőteljesebb lett volna. **23.♖g5** 23.a3-ra 23...♖ac8 a kisebb rossz, de világos halogatja elüzni a veszélyes b4 lovat. **23...♗d5 24.b3? h6 25.♖e4 ♖xe4 26.♗xe4 ♖ac8 27.♗b2 ♖b8 28.♗a1 c4!** Mesteri lépésnek titulálják, noha más is nyert. **29.♖xd4 cxb3 30.♖b2** Mentség másra sincs. **30...♗xe4 31.♖xe4 ♖c2+ 32.♗b1 bxa2+ 33.♗xc2 ♗xb2+ 34.♖xb2 ♖c6+ 35.♗d3 ♖b5+** és világos föladta. „Szíjjártó csinos revansot vett 1930–ért” – fűzte hozzá Gallasz Béla sakkrovatvezető az Alföldi Ujságban. **0–1**

KETTŐS HUSZÁRJÁTÉK C56

Szíjjártó Szabó Benjámín -

Torma Sámuel

Levelezési játszma, 1931

1.e4 e5 2.♖f3 ♖c6 3.♗c4 ♖f6 4.♖g5 d5 5.exd5 ♖xd5 6.d4 6.♖xf7-et már az 1600-as években is játszották, de a partilépés áldozat nélkül is nyer. **6...♗e6 6...♖xd4 7.c3 b5** nagyobb hullámokat tudott volna előidézni. **7.0–0 exd4?** A legrosszabb döntés, fejlődéssel még életben lehetett maradni. **8.♖e1 ♖d7**

9.♖xf7! ♗xf7 10.♖f3+ ♗g6? Mattba sétál, 10...♗g8 11.♖xe6 ♖d8 elhúzta volna néhány lépésig. **11.♖xe6+! ♖xe6 12.♗d3+** és sötét a matt láttán elküldte feladást jelző lapját.. Gallasz Béla kissé elfogult értékelése emígyen szólt: „Szíjjártó elméleti értékű játszmát nyert az országos híró debreceni levelezőjátéktól.” **1–0**

SZICÍLIAI VÉDELEM B45

Szíjjártó Szabó Benjámín -

Kovács György

Hódmezővásárhely Dél-Magyarország bajnokság, 1931

1.e4 c5 2.♖f3 e6 3.d4 cxd4 4.♖xd4 ♖c6 5.♖c3 ♖f6 6.♖db5 h6? 6...d6 7.♗f4 e5 8.♗g5 után előállt volna az akkor még Laszker-Pelikan változat, amit csak négy évtizeddel később neveztek el Szvesnyikov szovjet-lelt nagymesterről világszerte ismert módon. **7.♗f4** Számításba jött 7.e5! a6 (7...♖xe5 8.♖d6+ ♗xd6 9.♖xd6 ♖g6 10.♖b5 ♖d5 11.♖a3+) 8.♖d6+ ♗xd6 9.♖xd6 ♖g4 10.f4 is sötét nyomorgásával. **7...e5 8.♗e3 d6 9.♖d5! ♖xd5 10.exd5 ♖b8** A másik nagy elágazás (a ♗e3-h6 lépéspár nélküli állásokban is) 10...♖e7. **11.c4 ♗e7?! 11...a6** pontosabb. **12.♗d3 12.c5** sötét előző lépése miatt meghúzható lett volna. **12...a6 13.♖c3 0–0 14.0–0 f5 15.f4!** Nagyszerű sakk-érzék és döntés. Akkor még nem volt közismert stratégia lezárni a centrumot. **15...e4?!** Csábító, de rossz döntés, a szabadgyalog a középjátékban nem ad semmit, inkább rugalmasan kellett volna fejlődni, pl. 15...♖d7-tel. **16.♗c2 16.♗e2** mindkét szárnyai játékot támogatta volna. **16...♗f6** Emellett 16...a5 majd ♖a6 modernkori felépítés ajánlható. **17.♖a4** Világos tervszerűen halad előre, ezért nem választotta a gyors 17.c5-öt. **17...♖d7 18.g4?! b5!** Sötét ügyesen visszavág és az állás kieleződik. **19.♖c3 ♗xc3!?** Ez várható volt még, 19...♖b6 20.cxb5 ♖c4 taktikusabb volt. **20.bxc3**

♠f6 21.gxf5 ♠xf5 22.cxb5 axb5
23.♠d4 ♠xd5?! Kockázatos vál-
talás, bár nem veszít. 24.♠b3 ♠e6

25.f5!? Előny semmire sincs, de lélektanilag ez a legmegfélemlítőbb húzás. 25...♠g5+ 26.♠h1 ♠xf5 27.♠g1 ♠h4 28.♠xg7+ ♠f8 29.♠g1 ♠h5 30.♠d1! ♠h4 31.♠g4 Kellemetlen beszúrás, mert csak egy mentség van rá, amit sötét nem talál meg. 31...♠g5? 31...e3! 32.♠xf5 ♠xf5 33.♠f1 ♠e4+ 34.♠g2 e2 35.♠xf5+ ♠xf5 36.♠xe2 ♠e8 után sötét mindent kivédett. 32.♠xg5 hxg5 33.♠xe6 ♠f4 34.♠g4 ♠h6 35.♠f5+ és sötét feladta. 1-0

NIMZOVICS VÉDELEM B00 Szíjjártó Szabó Benjámín - Gruber Sándor

Békéscsaba Délkerületi bajnokság, 1932

1.d4 d6 2.e4 ♠c6 3.♠f3 Erősen szóba jön, de zárt álláshoz vezet 3.d5. 3...♠f6 4.♠c3 d5?! Nem szerencsés tempóvesztés. 4...e5 5.♠b5 átment volna a spanyol megnyitás Steinitz-változatába. 5.exd5 5.e5 azonos értékű, de megint csak zárt centrummal, amit Szíjjártó kerülne. 5...♠xd5 6.♠xd5 ♠xd5 7.♠e3?! Akkor miért nem 7.c4? 7...e6 7...g6 jobban néz ki. 8.♠e2 ♠e7 9.0-0 0-0 10.♠f4 ♠d8 11.c3 b6 12.♠e5?! Sötét térhátrányban rosszul áll, ilyenkor mellőzni kell a cseréket. 12...♠xe5 13.♠xe5 ♠b7 14.♠f3 c6? Az állás a francia védelem Rubinstein-változatára emlékeztet, ahol a világos mezejű futót örömmel cseréli sötét. Most is azt kellett volna. 15.♠a4 ♠d7 16.♠fe1 b5

17.♠c2 17.♠d1! akadályozta volna legjobban 17...c5-öt, mert 18.♠xb7 ♠xb7 19.♠g4 g6 20.h4-gyel veszélyes támadásba kezdhet. 17...c5 18.♠xb7 ♠xb7 19.♠e3 ♠ac8 20.♠h3 g6 21.dxc5 ♠xc5 22.♠f6 ♠e7 23.♠xe7 ♠xe7 24.d1 e5 25.♠hd3 ♠e6 26.♠d5 a6 27.♠b3 ♠c6 28.♠a3 ♠e8 29.♠d6 ♠xd6 30.♠xd6?! 30.♠xd6 ♠f5 31.h3 ♠c2 sem nyerhető, de legalább nem néz el gyalogot. 30...♠xa2 ... és később sötét nyert, jöllehet világos még nincs elveszve, a vezérszárnynon 2 gyalogja van 2 gyalog ellen. A nagytisztek jól állanak, így remis lehetőségek vannak. Világos a tragikus 30-ik lépése után a lehető legrosszabbakat lépte, és a játszma rövidesen sötét ölébe hullott – állapította meg Gallasz rovatvezető. 0-1

KIRÁLYCSEL C30 Szíjjártó Szabó Benjámín - Tóbiás György

Békéscsaba Délkerületi bajnokság, 1932

1.e4 e5 2.♠c3 ♠f6 3.f4 d6 4.♠f3 ♠g4 5.♠c4 5.h3 ♠xf3 6.♠xf3 ♠c6 7.♠b5 a fővari. 5...♠e7?! 5...♠c6 a normális fejlődés. 6.fxe5 dxe5? Gyors vesztes, bár 6...♠xf3 7.♠xf3 dxe5 8.♠d5-tel is fehér áll jobban.

7.♠xf7+! ♠f8 8.♠b3 ♠c6 9.h3 ♠xf3 10.♠xf3 ♠d4 11.♠f2 11.♠g3 egyből is ment, mert 11...♠xe4?? nem jó 12.♠xe4 ♠h4 13.0-0+! miatt. 11...♠c5 12.♠g3 ♠xb3 13.axb3 ♠d4 Ízes alföldi megfogalmazással él Gallasz Béla: „Semmi célja nincs sötétnek, csak a bánatpénz megmen-tése.” 14.♠a4 ♠b4? 15.♠f3 c6 16.♠e2!? 16.♠a2 c5 17.c3 nyerte volna a tisztet. 16...♠d6 17.c3 ♠c5 18.d4 ♠b6 18...exd4 19.cxd4 ♠b4+ 20.♠f2 figurafórhóhoz vezet. 19.0-0 ♠e8 20.♠e3 ♠f8 21.dxe5 ♠xe3+ 22.♠xe3 ♠xe5 23.♠xa7 ♠xa7 24.♠xa7 ♠xe4 25.♠b8+ ♠f7 26.♠xb7+ ♠g8 27.♠d4 Világos az utolsó pillanatban vette észre, hogy 27.♠g3??-ra 27...♠e3+ 28.♠h2 ♠g4+! 29.hxg4 ♠h6+ 30.♠g1 ♠e3+ örökös sakk lenne. 27...♠e3+ 28.♠h1 ♠d7 28...c5-re is 29.♠xg7+! érkezne. 29.♠xf8+ ♠xf8 30.♠xg7+! és erre az elegáns lépésre sötét feladta. 1-0

VEZÉRCSEL D56

Dr. Benedek Dezső -
Szíjjártó Szabó Benjámín
Debrecen Kelet-Dél kerületközi
verseny, 1932

A világos figurákat a nyíregyházi neves ügyvéd és kiváló levelezési játékos vezette.

1.d4 ♠f6 2.c4 e6 3.♠c3 d5 4.♠g5 ♠e7 5.e3 h6 6.♠h4 0-0 7.♠f3 c6 8.cxd5 exd5 9.♠d3 ♠e4 Egyenrangú a klasszikus 9...♠e8 vagy 9...♠bd7 lépéssorrendekkel. 10.♠xe7 ♠xe7 11.♠c2 ♠xc3 12.♠xc3 a5 Ma már tudjuk, teljes értékű lépés, ami akadályozza a kisebbségi gyalogroham kibontakozását, ám Szíjjártó „súlyos pozíció hibának” nevezte korabeli elemzésében... 13.0-0 ♠d7 14.♠ac1?! Hasonló pontatlanság, mint a Maróczy-Szíjjártó partiban, amire az állás erősen hasonlít. 14.a3 a4 15.♠c2 ♠e8 16.♠b4 eredeti pozíciót eredményezett volna. 14...♠f6 15.♠c2 ♠e8 16.♠fe1 ♠e4 17.♠e5 f6?! 17...♠d6 után sötét kockázat nélkül kivárhatta volna, hogy világos

mire játszik, ám Szíjjártó döntésre szeretné vinni a dolgot. **18.♘f3** Világos nem akar nyerni (ez látszik a későbbiekben is), különben a 18.♘g6 ♖f7 19.♘f4 g5 20.♘e2 provokatív folytatást választaná. **18...♙g4 19.♘d2 ♜xd2 20.♖xd2 ♖b4 21.♞c3! ♞e7 22.♞ec1**

22...g5?! Sötét ♙b1-♖d3 ellen készül fel - kissé önvészélyesen. 23.a3 ♖d6 24.♞c5 ♖d8 25.♖c2 ♙d7 26.♖b3?! 26.b4-gyel azonnal meg kellett volna indulni. 26...♙e8 27.♖d1 ♙g7 28.♖f3 ♙g6 29.♙xg6 ♙xg6 30.b4 axb4 31.axb4 ♖b6? Beleáll a b-vonalba. 31...♖d7 32.b5 ♞c8 után még tartja magát fekete. **32.b5 ♞a5 33.h4 33.♞b1! h5 (33...♖d8 34.h4 ♖e8 35.♖e2 ♙g7 36.bxc6 ♞xc5 37.cxb7!+-) 34.h4 g4 35.♖d1 cxb5 36.♖d3+ ♙g7 37.♖f5** megnyerhette volna a partit. **33...♞xb5 34.h5+ ♙f7 35.♖f5 ♞xc5 36.♖g6+ ♙e6 37.♞xc5 ♖b4?! 37...♖d8 38.e4 dxe4 39.♖f5+ ♙f7 40.d5 ♞e5** bonyolalmait nem volt könnyű kiszámol-

ni, de nem látszik világos nyerése. **38.♞c1 ♖d2 39.♞a1 39.♞f1 ♖e2 40.♖xh6 ♖d3 41.♖f8 ♖h7 42.f4** reális esélyeket adott a győzelemre. **39...♖c3 40.♖g8+?! ♙d7 41.♞b1 b5 42.♖g6 ♙e6 43.♖g8+ ♙d7 44.♖g6 ♙e6 45.♖g8+ ♙d7 46.♖g6 ♙e6** és lépésismétléssel döntetlenre adatott. **1/2**

Szíjjártó Hódmezővásárhelyen is jelentős sikereket ért el (Fotó: Fortepan)

